

GROTE OF SINT-LAURENSKERK ROTTERDAM

CANTATEDIENST

ZONDAG 17 DECEMBER 2023

19:00 UUR

CARL PHILIPP EMANUEL BACH

MAGNIFICAT IN D Wq 215

LIVESTREAM VIA: WWW.LAURENSVOCAAL.NL

Wij gaan staan

Bemoediging Onze hulp in de Naam van de Heer,
Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Drempelgebed Heer onze God, vergeef ons al wat wij misdeden,
En laat ons weer in vrede leven, door Christus onze Heer,
Amen.

Lied Gezang 66 LvdK, tekst van Lied 157a Nieuw Liedboek

Mijn ziel verheft Gods eer

m: Straatsburg 1539/Datheen 1566

LvdK Gezang 66

t: naar J.E. Voet

b: W. Barnard

The image shows a musical score for the hymn 'Mijn ziel verheft Gods eer'. It consists of six staves of music, all in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and hymn-like, starting with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, C5, B4, A4, and a final half note G4. The accompaniment is a simple harmonic support, with the right hand playing a series of chords and the left hand providing a steady bass line. The score ends with a double bar line and repeat dots.

1 Gemeente

Mijn ziel maakt groot de Heer,
mijn geest verheugt zich zeer,
want God heeft mij, geringe,
die Hem als dienstmaagd dien,
goedgunstig aangezien;
en deed mij grote dingen.

2 Cantorij

Van nu aan, om wat Hij,
de sterke deed aan mij,
zullen mij zalig prijzen
alle geslachten saam,
want heilig is zijn naam,
Hij zal zijn trouw bewijzen.

3 Gemeente

Zijn arm verstoort met kracht
de groten uit hun macht,
de vorsten van hun tronen,
maar Hij maakt kleinen groot
en zal met overvloed
de hongerigen lonen.

4 Allen

Hij heeft het lang voorzegd:
aan Israël, zijn knecht
zal Hij genade schenken
en Hij zal Abraham
en al wie na hem kwam
in eeuwigheid gedenken.

Wij gaan zitten

Gebed

Schriftlezing Lucas 1, vers 39-56

Maria en Elisabet

39 Kort daarop reisde Maria in grote haast naar het bergland, naar een stad in Juda, 40 waar ze het huis van Zacharias binnenging en Elisabet begroette. 41 Toen Elisabet de groet van Maria hoorde, sprong het kind op in haar schoot; ze werd vervuld van de heilige Geest 42 en riep luid: 'De meest gezegende ben je van alle vrouwen, en gezegend is de vrucht van je schoot! 43 Wie ben ik dat de moeder van mijn Heer naar mij toe komt? 44 Toen ik je groet hoorde, sprong het kind van vreugde op in mijn schoot.

45 Gelukkig is zij die geloofd heeft dat de woorden van de Heer in vervulling gaan.' 46 Maria zei: 'Mijn ziel prijst en looft de Heer, 47 mijn hart juicht om God, mijn redder: 48 hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste dienaars. Alle geslachten zullen mij voortaan gelukkig prijzen, 49 ja, grote dingen heeft de Machtige voor mij gedaan, heilig is zijn naam. 50 Barmhartig is hij, van geslacht op geslacht, voor al wie hem vereert. 51 Hij toont zijn macht en de kracht van zijn arm en drijft uiteen wie zich verheven wanen, 52 heersers stoot hij van hun troon en wie gering is geeft hij aanzien. 53 Wie honger heeft overlaadt hij met gaven, maar rijken stuurt hij weg met lege handen. 54 Hij trekt zich het lot aan van Israël, zijn dienaar, 55 zoals hij aan onze voorouders heeft beloofd: hij herinnert zich zijn barmhartigheid jegens Abraham en zijn nageslacht, tot in eeuwigheid.' 56 Maria bleef ongeveer drie maanden bij haar, en ging toen terug naar huis.

Vertaling: De Nieuwe Bijbelvertaling

Overdenking

Inzameling der gaven

De opbrengst van deze rondgang is bestemd voor diaconie en kerkrentmeesters. In de collecte bij de uitgang wordt uw speciale gift gevraagd voor de aan deze Cantatedienst verbonden kosten (zie pagina 9 van deze liturgie voor meer informatie).

Orgelspel

Lied Lied 466 Nieuw Liedboek, tekst van gezang 125 LvdK

1 Gemeente

O kom, o kom, Immanuël

LvdK Gezang 125

m: Frans/Th. Helmore
t: naar 'Veni, veni, Emmanuël', 12e eeuw
W. Barnard

1. O kom, o kom, Im - ma - nu - el,
ver - los uw volk, uw Is - ra - el,
her - stel het van el - len - de weer,
zo - dat het looft uw naam, o Heer!
Weest blij, weest blij, o Is - ra - el!
Hij is na - bij, Im - ma - nu - el!

2 Cantorij

O kom, Gij wortel Isaï,
verlos ons van de tyrannie,
van alle goden dezer eeuw,
o Herder, sla de boze leeuw.
Weest blij, weest blij, o Israë!l
Hij is nabij, Immanuël!

3 Gemeente

O kom, o kom, Gij Oriënt,
en maak uw licht alom bekend;
verjaag de nacht van nood en dood,
wij groeten reeds uw morgenrood.
Wees blij, weest blij, o Israë!l
Hij is nabij, Immanuël!

4 Cantorij

O kom, Gij sleutel Davids, kom
en open ons het heiligdom;
dat wij betreden uwe poort,
Jeruzalem, o vredesoord!
Weest blij, weest blij, o Israël!
Hij is nabij, Immanuël!

5 Allen

O kom, die onze Heerser zijt,
in wolk en vuur en majesteit.
O Adonai die spreekt met macht,
verbreek het duister van de nacht.
Weest blij, weest blij, o Israël!
Hij is nabij, Immanuël!

Cantorij

Magnificat in D

C.Ph.E. Bach (1714-1788)

1. Koor

Magnificat anima mea Dominum,
et exsultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

*Mijn ziel prijst en looft de Heer,
mijn hart juicht om God, mijn redder.*

2. Aria Sopraan

Quia respexit humilitatem ancillae suae.
Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

*Hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste dienaars.
Voortaan zullen mij gelukkig prijzen alle geslachten.*

3. Aria Tenor

Quia fecit mihi magna, qui potens est,
et sanctum nomen eius.

*Ja, grote dingen heeft de Machtige voor mij gedaan,
heilig is zijn naam.*

4. Koor

Et misericordia a progenie
in progenies timentibus eum.

*Barmhartig is hij, van geslacht op geslacht,
voor al wie hem vereert.*

5. Aria Bas

Fecit potentiam in bracchio suo,
dispersit superbos mente cordis sui.

*Hij toont zijn macht en de kracht van zijn arm
en drijft uiteen wie zich verheven wanen.*

6. Aria (Duet) Alt, Tenor

Deposuit potentes de sede
et exaltavit humiles.
Esurientes implevit bonis,
et divites dimisit inanes.

*Heersers stoot hij van hun troon
en wie gering is geeft hij aanzien.
Wie honger heeft overlaadt hij met gaven,
maar rijken stuurt hij weg met lege handen.*

7. Aria Alt

Suscepit Israel, puerum suum,
recordatus misericordiae suae.
Sicut locutus est ad patres nostros
Abraham et semini eius in saecula.

*Hij trekt zich het lot aan van Israël, zijn dienaar,
zoals hij aan onze voorouders heeft beloofd:
hij herinnert zich zijn barmhartigheid jegens Abraham
en zijn nageslacht, tot in eeuwigheid.*

8. Koor

Gloria Patri et Filio, et Spiritui Sancto.

Eer zij de heerlijkheid Gods, Vader, Zoon en Heilige Geest.

9 Koor

Sicut erat in principio et nunc et semper
et in saecula saeculorum.
Amen.

*Zo was het in den beginne, zo zij het thans en voor immer,
Tot in de eeuwen der eeuwen.
Amen.*

Gebed

Stil gebed

Onze Vader

Wij gaan staan

Zending en zegen

aan deze dienst werkten mee

Lauren Armishaw *sopraan*
Eline Welle *alt*
Adrian Fernandes *tenor*
Jan Douwes *bas*
Laurensantorij
Laurensorkest
Hayo Boerema *orgel*
Wiecher Mandemaker *dirigent*
Ds. Harold Schorren *voorganger*

volgende cantatedienst

zondag 21 januari 2024, 19:00 uur

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Ich steh mit einem Fuß im Grabe BWV 156

Felix Mendelssohn (1809-1847)

Zum Abendsegen

Wies de Greef *alt*
Adrian Fernandes *tenor*
Johan Vermeer *bas*
Laurensantorij
Laurensorkest
Hayo Boerema *orgel*
Wiecher Mandemaker *dirigent*
Ds. Harold Schorren *voorganger*

kerstnacht in de Laurenskerk

zondag 24 december 2023

19:00 uur Kerstspeldienst voor jong en oud

21:00 uur Kerstzangdienst

23:00 uur Kerstnachtdienst **m.m.v. de Laurenscontorij**

Hayo Boerema *orgel*

Wiecher Mandemaker *dirigent*

Ds. Harold Schorren *voorganger*

kerstochtend in de Laurenskerk

maandag 25 december 2023 10:30 uur

Laurenscontorij

Hayo Boerema *orgel*

Wiecher Mandemaker *dirigent*

Ds. Joas van der Schoot *voorganger*

oudjaarsmiddag in de Laurenskerk

zondag 31 december 2023, 16:00 uur

Sylvestervespers

Laurens Vocaal Ensemble

Hayo Boerema *orgel*

Wiecher Mandemaker *dirigent*

Ds. Harold Schorren *voorganger*

volgend concert van de Laurenscontorij

zondag 14 januari 2024, 15:00 uur

Nieuwjaarsconcert

Joseph Jongen (1873-1953)

Mis voor koor, orgel en koperblazers

Laurenscontorij

Pelgrim Brass XXL

Hayo Boerema *orgel*

Wiecher Mandemaker *dirigent*

Aftellen tot nieuwjaar? Nee, aftellen tot de renovatie van het hoofdorgel van de Laurenskerk! Voordat de Rode Reus een paar jaar uit de running gaat, kun je nog genieten van onze specialiteit: de combinatie van het symfonische orgel en ons koor.

Om dit bijzondere moment nog meer glans te geven nodigen we tien koperblazers uit. Samen laten we muziek van de Belgische componist Joseph Jongen horen. Dit wonderkind, geboren in de tweede helft van de negentiende eeuw, ging als zevenjarige al naar het conservatorium in Luik. Hij won de *Prix de Rome* en werd directeur van het conservatorium van Brussel.

Dit concert is een samenwerking tussen drie partijen: de Stichting Laurenskerk, de Vrienden van de Grote of Sint Laurenskerk en Laurens Vocaal.

Bestel kaarten via: www.laurenskerkrotterdam.nl

belangrijke mededeling

Laurens Vocaal is voor de organisatie van de cantatediensten afhankelijk van particuliere giften en subsidies van diverse instanties, zoals het Fonds Podiumkunsten. Wij vragen voor deze cantatedienst uw vrijwillige gift aan de uitgang. Een cantatedienst kost gemiddeld € 6000.

Om uit de kosten te komen is een bijdrage van gemiddeld **€ 15** per bezoeker nodig! Wilt u uw gift voor deze cantatedienst liever overmaken? Dat kan op Iban nummer NL93 ABNA 0640755666, t.n.v. Stichting Laurens Vocaal te Rotterdam.

U kunt nu ook direct geven via Tikkie. Zo werkt het: Open de camera-app van uw mobiel (of gebruik uw Tikkie-app of QR-scanner). Richt uw camera op onderstaande QR-code. De code wordt automatisch gescand.

De Stichting Laurens Vocaal Rotterdam is een culturele ANBI.

Alvast bedankt voor uw royale bijdrage!

Toelichting

Carl Philipp Emanuel Bach – Magnificat in D

Carl Philipp Emanuel was echt een muzikaal product van zijn vader. In zijn autobiografische schets uit 1773 verklaarde hij over zijn muzikale opleiding: *‘In der Composition und im Clavierspielen habe ich nie einen andern Lehrmeister gehabt als mein Vater’*.

Evenals zijn vader was CPhE eerst jarenlang aan vorstenhoven werkzaam, om vervolgens in stedelijk dienstverband als cantor en muziekdirecteur productief te zijn. Beiden gaven in de omgang met hun broodheren blijk van een zelfbewuste, zakelijke houding en een sterk artistiek verantwoordelijkheidsgevoel, waarbij zij conflicten niet uit de weg gingen. Beiden genoten tijdens hun leven een grotere bekendheid als klavierspeler en pedagoog dan als componist. Was vader Bach de ultieme vervolmaker van de 18de-eeuwse barokmuziek, zoon CPhE ontwikkelde duidelijk een nieuwe componeertrant, met name in zijn kamermuziek, getuige zijn meesterlijke traktaat *‘Versuch über die wahre Art, das Klavier zu spielen’*. Kenmerkend voor deze zogenaamde *‘empfindsame’* stijl is een zo direct en expressief mogelijke weergave van de menselijke emotionaliteit, in een voortdurende opeenvolging van contrasten. Juist met deze schrijfwijze heeft CPhE een diepgaande invloed uitgeoefend op de Weense Klassieken: Haydn, Mozart en Beethoven. Na 28 jaar aan het conservatieve hof van Frederik de Grote in Berlijn te hebben doorgebracht, kreeg CPhE in maart 1768, een jaar na het overlijden van zijn peetoom Georg Philipp Telemann diens betrekking als cantor van de Latijnse school en muziekdirecteur van de vijf hoofdkerken van Hamburg, waar hij per jaar 200 muziekuivoeringen diende te verzorgen en verder in ruime mate begrafenismuziek, inhuldigingscantates, verjaardags- en andere cantates voor de notabelen en zelfs toneelmuziek voor schoolvoorstellingen moest aanleveren. Geen wonder dat hij, net als Telemann en zijn vader vóór hem gedaan hadden, vaak zijn toevlucht nam tot al bestaande muziek van zichzelf of anderen.

Het Magnificat, Wq 215 heeft Carl Philipp Emanuel Bach voltooid in Berlijn, kort voor de dood van zijn vader. Dit zou voortaan de eerste, de *‘Berlijnse’* versie worden genoemd, want later heeft hij, inmiddels in Hamburg werkend, een herziene uitgave verzorgd. In deze latere versie werden bijvoorbeeld trompetten en slagwerk toegevoegd. Met het Magnificat uit 1749 heeft C.Ph.E. Bach zeer waarschijnlijk ook een vergeefse poging gedaan om het cantorschap in Leipzig te bemachtigen, de post die voor altijd verbonden zou blijven met de naam van zijn vader. Op diverse momenten doet dit Magnificat denken aan dat van Johann Sebastian Bach, de tenorinzet van het Deposuit wordt vrijwel letterlijk geciteerd. Er zijn ook overeenkomsten met J.S. Bachs Hohe Messe, vergelijk het slotkoor van de mis eens met het slotkoor van het Magnificat. De eerdergenoemde expressieve op emotie gerichte stijl van CPhE vindt men duidelijk terug in zijn indrukwekkend Magnificat.

Geert van den Dungen

Bert Matter – Fantasie sur ‘Une jeune fillette’

Deze ‘fantaisie’ is gebaseerd op het Franse ‘Une jeune fillette’, maar de melodie is bij ons beter bekend als ‘Von Gott will ich nicht lassen’. Wij kennen het als het bekende adventslied ‘Verwacht de komst des Heren’, LB 439.

Bert Matter (*1937) was organist van de Walburgkerk in Zutphen en docent orgel en improvisatie aan de conservatoria in Den Haag en Arnhem.

In deze compositie maakt hij gebruik van de ‘minimal music’ techniek, waarbij voortdurende herhaling met minimale veranderingen zorgen voor een grote spanningsopbouw.

Na een harmonisatie gebruikt Matter telkens een fragment van de koraalmelodie die hij per regel behandelt, uitmondend in een grote climax. Na een korte herhaling van het begin volgt nogmaals een harmonisatie van de melodie, waarmee de compositie wordt afgesloten.

Hayo Boerema

De zangers, de
dirigent, de zakelijk
leider en het bestuur
van Stichting
Laurens Vocaal
wensen u gezegende
en liefdevolle
Kerstdagen & een
gezond en muzikaal
2024!